

Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yaşam Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Akdeniz Bölgesi Örneği)

Erkan ÇİMEN^{ID}, Abdullah Yavuz AKINCI^{ID}

DOI: <https://doi.org/10.38021/asbid.1014641>

ORJİNAL ARAŞTIRMA

Süleyman Demirel
Üniversitesi, Spor Bilimleri
Fakültesi Isparta/Türkiye

Öz

Bu çalışmada beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam beceri düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Çalışmanın evreni Akdeniz bölgesinde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmuştur. Araştırmanın örneklemini evreni oluşturan öğretmenlerin içinden gönüllülük esasına göre katılan toplam 270 öğretmenden oluşmuştur. Çalışmaya katılan gönüllülerden kişisel bilgi formu ile sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeğini doldurmaları istenmiştir. İkili karşılaştırmalarda bağımsız gruplarda T testi, ikiden fazla grupların analizinde ise tek yönlü varyans analizi ANOVA testi uygulanmıştır. Farklılığın nereden kaynaklandığını belirlemek için ise LSD testi uygulanmıştır. Testlerin anlamlılık düzeyi için $p < .05$ olarak kabul edilmiştir. Sonuç olarak, çalışmaya katılan gönüllülerin yaşam becerilerinin yüksek olduğu görülmüştür. Yaş, medeni durum, hizmet yılı ve eğitim durumu değişkenlerinde istatistiksel olarak farklılık tespit edilirken cinsiyet ve görev yeri değişkenlerine göre farklılık tespit edilmemiştir. Bu durumun, çalışmaya katılan öğretmenlerin benzer lisans eğitim süreçlerinden geçmiş aynı branş öğretmenleri olmasından, oluşan farklılıkların ise öğretmenlerin mesleki tecrübelerindeki artışa bağlı olarak yaşam becerilerinde bilinçlenmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Öğretmen, Yaşam Becerileri

Sorumlu Yazar: Erkan
ÇİMEN
erkancimen@sdu.edu.tr

Examination of Physical Education Teachers' Lifestyle Skills in Terms of Some Variables (Mediterranean Region Sample)

Abstract

The aim of this study is to examine the life skill levels of physical education teachers in terms of some variables. The universe of the study consisted of physical education teachers working in the Mediterranean region. The sample of the study consisted of a total of 270 teachers who participated on a voluntary basis among the teachers who made up the universe. Volunteers participating in the study were asked to fill in the personal information form and the Life Skills Scale for Sport. T test was used in independent groups in pairwise comparisons, and one-way analysis of variance ANOVA test was used in the analysis of more than two groups. The LSD test was used to determine where the difference originated. For the significance level of the tests, $p < .05$ was accepted. As a result, it was seen that the life skills of the volunteers participating in the study were high. While a statistical difference was found in the variables of age, marital status, years of service and educational status, no difference was found according to the variables of gender and place of duty. This is due to the fact that the teachers participating in the study were the same branch teachers who had undergone similar undergraduate education processes; the differences are thought to be due to the increase in teachers' professional experience and their awareness of life skills.

Key Words: Physical Education, Teacher, Life Skills

Yayın Bilgisi

Gönderi Tarihi:

13.10.2021

Kabul Tarihi:

13.12.2021

Online Yayın Tarihi:

28.12.2021

Giriş

Dünya üzerinde insan yaşamının başlaması ile hayatını sürdürebilmek için bilinen ilk evrelerden beri yaşamsal özellikleri sonuna kadar kullanmıştır. Gelişen teknoloji ile insanlık tarihinde önemli olabilecek yeniliklere sebep olması yanında bireyleri devamlı olarak en iyiyi, hedeflediği ve yönlendirdiği bilinmektedir(Karakuş ve Köse, 2018).

İnsan hayatının tüm dönemlerinde gerekli olan, bireyler içinde öğrenilen, geliştirilip düzene koyulan bedensel, davranışsal ve kognitif yeterlilikler beceri olarak adlandırılmıştır (Cashmore 2008; Cronin ve Allen, 2015). İnsan yaşamını basite indirgeyen yaşam becerileri bununla birlikte bilgiyi ileriye götüren çok yönlü roller kazanmaya yardımcı olan becerilerdir (Khalil, 2018). Anagün ve diğerleri (2015)'ne göre; yaşam becerileri, bireyin veriye giden yolların bilincine varması, kazanım olarak kazandığı bilgileri güncel hayattaki problemlerin çözülmesinde kullanması, diğer insanlarla sağlıklı iletişime geçebilmesi, üretken, mutlu ve fonksiyonel bir biçimde hayatını sürdürebilmesi için gereken esas becerilerdir. Özellikle gündelik yaşamın koşulları için gerekli olan (Hodge ve Danish, 1999) insanların yaşadıkları ortamlarda başarılı olabilmeyi amaçlayan beceriler (Danish ve diğerleri, 2004) yaşam becerileri diye adlandırılmıştır. Bu sebeple 21. asrın getirdiği rekabete dayalı ve devamlı değişen hayat şartları içerisinde insanların, şatlara adaptasyonu ve başarı kazanmak için çok sayıda yaşam becerisine sahip olması önem taşımaktadır (Gould ve Carson, 2010). Yaşama ait becerileri kazandırma yetisine haiz olması beklenen öğretmenlerin ilk etapta temel yaşam becerilerinin ne olduğu, farklı yöntem ve tekniklerle birlikte öğrenme yaşantıları hazırlamak ve hazırlanan bu yaşantılar neticesinde kazandırılması istenilen başarıyı ne derece gerçekleştirdiğini değerlendirmektir (Fidan ve Erden, 1994).

Literatürde, drama, müzik ve sportif etkinlikler ile gençlerin yaşam becerilerini rahat bir şekilde geliştirebileceğini (Larson, 2000), çocuklar ve gençlerin yaşam becerilerinin gelişimlerine pozitif katkı sağlayacağı (Marsh, 1992), gençlerin psikolojik ve sosyal açıdan gelişimi, etkileşimleri bakımından pozitif biçimde hazırladığını (Danish ve diğerleri, 2004; Hellison, Martinek ve Walsh, 2008) ifade eden araştırmaların varlığı bilinmektedir.

Bununla birlikte (Jones ve diğerleri, 2011) spor aktiviteleri sayesinde geliştirilebilen yaşam becerilerinin gençler üzerinde sosyal, fiziksel ve zihinsel açıdan gelişimlerinde olumlu yönde rol oynadığını belirtmişlerdir. Yine Çelenk (2021) spor yapan ve yapmayan ortopedik, görme ve işitme engelli bireylerde yaptığı çalışmada spor yapmayan katılımcıların ortopedik, görme ve işitme engelli bireyler arasında sporun yaşam becerilerine etki gösterdiğini tespit etmiştir. Bu çalışmada Akdeniz Bölgesinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam beceri düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Çalışmada “geçmişte var olan bir durumu veya günümüzde varlığını sürdürdüğü biçimiyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı” olarak kabul edilen betimsel tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2018).

Gönüllü Gruplarının Oluşturulması

Çalışmanın evreni Akdeniz bölgesinde görev yapan beden eğitimi öğretmenleri oluşturmuştur. Ölçek uygulanmasında örnekleme ilgili ölçekteki madde sayısının 5-10 katı şeklinde olması önerilmiştir (Akgül, 1997). Kullanılan ölçekte 30 madde olduğundan, örneklem sayısının minimum 150 ve maksimum 300 olması gerektiği belirlenmiştir. Olası problemleri ortadan kaldırmak için 270 kişi çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmanın örneklemini evreni oluşturan öğretmenlerin içinden gönüllülük esasına göre katılan toplam 270 öğretmenden oluşmuştur.

Tablo 1

Katılımcıların Kişisel Özellikleri

Değişkenler	Gruplar	n	%
Cinsiyet	Erkek	188	69,6
	Kadın	82	30,4
	Toplam	270	100
Yaş	-35	55	20,4
	36-45 arası	109	40,4
	46+	106	39,3
	Toplam	270	100
Medeni Durum	Evli	216	80
	Bekar	54	20
	Toplam	270	100
Görev Yılıınız	İl	153	56,7
	İlçe	97	35,9
	Köy	20	7,7-4
	Toplam	270	100
Hizmet Yılıınız	-14	98	36,3
	15-24	123	45,6
	25+	49	18,1
	Toplam	270	100
Eğitim Durumu	Lisans	234	86,7
	Lisansüstü	36	13,3
	Toplam	270	100

Tablo 1 incelendiğinde, katılımcıların cinsiyetlere göre % 69.6’sının erkek, %30.4’ünün kadın, yaş gruplarına göre %20.4’ünün 35 yaş ve altı, %40.4’ünün 36-45 yaş, medeni duruma ise, %80’inin evli, %20’sinin bekâr, hizmet yılına göre %36.3’ünün 14 yıl ve altı, %45.6’sının 15-24 yıl, eğitim durumuna göre %86.7’sinin lisans mezunu, %13.3’ünün lisansüstü mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Veri Toplama Teknikleri

Çalışmaya katılan gönüllülerden kişisel bilgi formu ile sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeğini doldurmaları istenmiştir.

Kişisel Bilgi Formu:

Katılımcıların yaş, cinsiyet, hizmet yılı, medeni durum, eğitim durumu ve görev yaptığı il bilgilerini elde etmek amacıyla 6 soru içermektedir.

Sporun Yaşam Becerilerine Etkisi Ölçeği:

Cronin ve Allen (2017) tarafından yılında geliştirilen ölçeğin Türkçeye uyarlaması Düz ve Açak (2018) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, 30 madde ve yedi alt boyut içermektedir. Ölçekte her soru için “Hiç katılmıyorum (1)” ile “Tamamen katılıyorum (5)” ifadelerini içeren 5’li Likert tipindedir. Ters puanlanan herhangi bir ifade olmadığı belirtilen ölçeğin iç tutarlık katsayısı. 92 olarak rapor edilmiştir (Düz ve Açak, 2018).

İstatistiksel Analizler

Verilerin normallik durumunun incelenmesi için Kolmogorov-Smirnov testi, Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2

Katılımcıların Ölçek Puanlarının Çarpıklık-Basıklık ve Kolmogorov-Smirnov Testi Anlamlılık Düzeyi Sonuçları

Yaşam Becerileri	n	Çarpıklık	Basıklık	p
Zaman Yönetimi	270	-,387	,008	.000
İletişim	270	-,878	1,056	.000
Duygusal Beceriler	270	-,539	-,023	.000
Liderlik	270	-,464	-,199	.000
Takım Çalışması	270	-,503	,305	.000
Sosyal Beceri	270	-,929	1,444	.000
Amaç Belirleme	270	-,462	-,125	.000

Tablo 2 incelendiğinde, Kolmogorov-Smirnov Testi sonuçlarına bakıldığında, katılımcıların yaşam becerileri ölçeğinden aldıkları puanların normallikten sapmaların anlamlı düzeylerde olduğu gözlemlenmiştir. George ve Mallery (2010), çarpıklık ve basıklık katsayılarının ± 2 arasında olmasının kabul edilebilir olduğu ifade edilmiştir.

Bu bilgiler doğrultusunda parametrik testler uygulanmasına karar verilmiştir. Araştırmada elde edilen veriler bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. İkili karşılaştırmalarda bağımsız gruplarda T testi, ikiden fazla grupların analizinde ise tek yönlü varyans analizi ANOVA testi uygulanmıştır. Farklılığın nereden kaynaklandığını belirlemek için ise LSD testi uygulanmıştır. Testlerin anlamlılık düzeyi için $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Tablo 3

Ölçeklerden Elde Edilen Puanların Betimsel İstatistiği

Yaşam Becerileri	n	Min	Max	X±Sd
Zaman Yönetimi	270	11.00	20.00	16,88±2.13
İletişim	270	7.00	20.00	17,17±2,41
Duygusal Beceriler	270	8.00	20.00	16,50±2,74
Liderlik	270	14.00	25.00	21,67±2,59
Takım Çalışması	270	10.00	25.00	21,58±2,75
Sosyal Beceri	270	5.00	20.00	16,90±2,66
Amaç Belirleme	270	9.00	20.00	16,91±2,46
Toplam Puan	270	78.00	150.00	127.64±14.62

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların yaşam becerileri ölçeğinin alt başlıkları incelendiğinde, zaman yönetimi (16,88±2.13), iletişim (17,17±2,41), duygusal beceriler (16,50±2,74), liderlik (21,67±2,59), takım çalışması (21,58±2,75) ve sosyal beceri (16,90±2,66) amaç belirleme (16,91±2,46) düzeyinde olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4

Katılımcıların Cinsiyet Gruplarına Yaşam Becerileri

Yaşam Becerileri	Cinsiyet	n	X±Sd	t	p
Zaman Yönetimi	Erkek	188	16,85±2.03	-,440	,660
	Kadın	82	16.97±2.35		
İletişim	Erkek	188	17.04±2.47	-1,397	,164
	Kadın	82	17.48±2.24		
Liderlik	Erkek	188	21.57±2.68	-,868	,386
	Kadın	82	21.87±2.38		
Takım Çalışması	Erkek	188	21.40±2.81	-1,607	,109
	Kadın	82	21.98±2.56		
Sosyal Beceri	Erkek	188	16.72±2.76	-1,676	,095
	Kadın	82	17.31±2.36		
Duygusal Beceriler	Erkek	188	16.42±2.78	-,755	,451
	Kadın	82	16.69±2.67		
Amaç Belirleme	Erkek	188	16.90±2.52	-,106	,915
	Kadın	82	16.93±2.34		
Toplam Puan	Erkek	188	126.93±15.01	-1,215	,225
	Kadın	82	129.28±13.61		

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların cinsiyet gruplarına göre, yaşam becerileri incelendiğinde zaman yönetimi, duygusal beceriler, iletişim, liderlik, takım çalışması, sosyal beceriler ve amaç belirleme alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir (p>0.05)

Tablo 5

Katılımcıların Yaş Gruplarına Göre Yaşam Becerileri

Yaşam Becerileri	Yaş	n	X±Sd	F	p	LSD
Zaman Yönetimi	-35 ^a	55	17.49±2.16	3,091	,047*	a>b
	36-45 ^b	109	16.62±2.48			
	46+ ^c	106	16.84±1.62			
İletişim	-35 ^a	55	17.50±2.30	1,440	,239	

	36-45 ^b	109	16.88±2.68		
	46+ ^c	106	17.30±2.15		
	-35 ^a	55	22.32±2.58		
Liderlik	36-45 ^b	109	21.44±3.06	2,280	,104
	46+ ^c	106	21.55±2.44		
	-35 ^a	55	22.20±2.73		
Takım Çalışması	36-45 ^b	109	21.36±3.00	1,801	,167
	46+ ^c	106	21.48±2.45		
	-35 ^a	55	17.43±2.36		
Sosyal Beceri	36-45 ^b	109	16.66±2.65	1,534	,217
	46+ ^c	106	16.87±2.79		
	-35 ^a	55	16.69±2.94		
Duygusal Beceriler	36-45 ^b	109	16.44±2.82	,163	,850
	46+ ^c	106	16.47±2.58		
	-35 ^a	55	17.47±2.10		
Amaç Belirleme	36-45 ^b	109	16.57±2.81	2,481	,086
	46+ ^c	106	16.97±2.20		
	-35 ^a	55	131.12±13.65		
Toplam Puan	36-45 ^b	109	126.01±15.96	2,260	,106
	46+ ^c	106	127.50±13.43		

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların yaş grupları değişkenine göre, yaşam becerileri incelendiğinde, zaman yönetimi alt boyutu 35 yaş ve altı olan öğretmenlerle, 36-45 yaş aralığında bulunan öğretmenler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0.05$). Duygusal beceriler, kişilerarası iletişim, liderlik, takım çalışması, amaç belirleme ve sosyal beceriler alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 6

Katılımcıların Medeni Durumlarına Göre Yaşam Becerileri

Yaşam Becerileri	Medeni Durum	n	X±Sd	t	p
Zaman Yönetimi	Evli	216	16.71±2.15	-2,740	,007*
	Bekâr	54	17.59±1.89		
İletişim	Evli	216	17.16±2.85	-,151	,880
	Bekâr	54	17.22±2.22		
Liderlik	Evli	216	21.61±2.64	-,750	,454
	Bekâr	54	21.90±2.39		
Takım Çalışması	Evli	216	21.56±2.77	-,143	,886
	Bekâr	54	21.62±2.67		
Sosyal Beceri	Evli	216	16.92±2.74	,228	,820
	Bekâr	54	16.83±2.29		
Duygusal Beceriler	Evli	216	16.61±2.70	1,286	,200
	Bekâr	54	16.07±2.89		
Amaç Belirleme	Evli	216	16.90±2.55	-,099	,922
	Bekâr	54	16.94±2.08		
Toplam Puan	Evli	216	127.50±15.06	-,314	,754
	Bekâr	54	128.20±12.81		

Tablo 6 incelendiğinde, katılımcıların medeni durum değişkenine göre yaşam becerileri incelendiğinde zaman yönetimi, bir anlamlı farklılık olduğu ($p<0.05$), iletişim, liderlik, takım çalışması, sosyal beceriler, duygusal beceriler ve amaç belirleme ve alt boyutlarında istatistiksel olarak bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 7

Katılımcıların Görev Yerlerine Göre Yaşam Becerileri

Yaşam Becerileri	Görev Yeri	n	X±Sd	F	p	LSD
Zaman Yönetimi	İl	55	17,49±2.16	,163	,850	-
	İlçe	109	16.62±2.48			
	Köy	106	16.84±1.62			
İletişim	İl	55	17.50±2.30	1,250	,288	-
	İlçe	109	16.88±2.68			
	Köy	106	17,30±2.15			
Liderlik	İl	55	22.32±2.58	,785	,457	-
	İlçe	109	21.44±3.06			
	Köy	106	21.55±2.44			
Takım Çalışması	İl	55	22.20±2.73	,930	,396	-
	İlçe	109	21.36±3.00			
	Köy	106	21.48±2.45			
Sosyal Beceri	İl	55	17.43±2.36	1,139	,322	-
	İlçe	109	16.66±2.65			
	Köy	106	16.87±2.79			
Duygusal Beceriler	İl	55	16.69±2.94	,361	,698	-
	İlçe	109	16.44±2.82			
	Köy	106	16.47±2.58			
Amaç Belirleme	İl	55	17.47±2.10	,926	,397	-
	İlçe	109	16.57±2.81			
	Köy	106	16.97±2.20			
Toplam puan	İl	55	127.04±15.29	,613	,542	-
	İlçe	109	128.91±13.62			
	Köy	106	126.05±14.24			

Tablo 7 incelendiğinde, katılımcıların görev yeri değişkenine göre yaşam becerileri incelendiğinde, zaman yönetimi, iletişim, liderlik, takım çalışması, sosyal beceriler, duygusal beceriler ve amaç belirleme ve alt boyutlarında istatistiksel olarak herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 8

Katılımcıların Hizmet Yılı Göre Yaşam Becerileri

Yaşam Becerileri	Hizmet Yılı	n	X±Sd	F	p	LSD
Zaman Yönetimi	-14 ^a	98	17.25±2.16	3,538	,030*	a>b
	15-24 ^b	123	16.52±2.23			
	25+ ^c	49	17.08±1.64			
İletişim	-14 ^a	98	17.28±2.35	2,587	,077	-
	15-24 ^b	123	16.86±2.59			
	25+ ^c	49	17.75±1.93			
Liderlik	-14 ^a	98	21,94±2,63	4,195	,016*	c>a>b
	15-24 ^b	123	21,19±2,63			
	25+ ^c	49	22,30±2.21			
Takım Çalışması	-14 ^a	98	21.70±2.76	2,615	,075	-
	15-24 ^b	123	21.21±2.87			
	25+ ^c	49	22.24±2,26			
Sosyal Beceri	-14 ^a	98	17.23±2.33	3,374	,036*	c>a>b
	15-24 ^b	123	16.45±2.82			
	25+ ^c	49	17.38±2.71			
Duygusal Beceriler	-14 ^a	98	16.71±2.90	1,011	,365	-
	15-24 ^b	123	16.24±2.76			
	25+ ^c	49	16.73±2.34			
Amaç Belirleme	-14 ^a	98	17.33±2.10	4,780	,009*	a>c>b
	15-24 ^b	123	16.41±2.60			

	25 ^{+c}	49	17.32±1.97			
	-14 ^a	98	129.47±14,30			
Toplam puan	15-24 ^b	123	124.91±15.51	4,186	,016*	c>a>b
	25 ^{+c}	49	130.83±11.68			

Tablo 8 incelendiğinde, katılımcıların hizmet yılı değişkenine göre yaşam becerileri incelendiğinde liderlik, sosyal beceri ve amaç belirleme alt boyutları ile yaşam becerisi ölçeği toplam puanlarında 14 yıl ve altı, 15-24 yıl ve 25 yıl ve üzeri hizmet yılına sahip; zaman yönetimi alt boyutunda ise 14 yıl ve altı ile 15-24 hizmet yılı arasında, istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p<0,05$). İletişim becerisi, takım çalışması ve duygusal beceriler alt başlıklarında ise istatistiksel olarak anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0,05$)

Tablo 9

Katılımcıların Eğitim Durumlarına Göre Yaşam Becerileri

Yaşam Becerileri	Eğitim Durumu	n	X±Sd	t	p
Zaman Yönetimi	Lisans	234	16.82±2.11	-1,343	,180
	Lisansüstü	36	17.33±2.25		
İletişim	Lisans	234	17.16±2.44	-,193	,847
	Lisansüstü	36	17.25±2.20		
Liderlik	Lisans	234	21.61±2.61	-,956	,340
	Lisansüstü	36	22.00±2.47		
Takım Çalışması	Lisans	234	21.61±2.75	,580	,562
	Lisansüstü	36	21.33±2.75		
Sosyal Beceri	Lisans	234	16.77±2.70	-2,122	,035*
	Lisansüstü	36	17.77±2.15		
Duygusal Beceriler	Lisans	234	16.36 ±2.79	-2,156	,032*
	Lisansüstü	36	17.41±2.28		
Amaç Belirleme	Lisans	234	16.88±2.40	-,585	,559
	Lisansüstü	36	17.13±2.82		
Toplam Puan	Lisans	234	127.23±14.71	-1,174	,754
	Lisansüstü	36	130.30±13.92		

Tablo 9 incelendiğinde, katılımcıların Eğitim durum değişkenine göre yaşam becerileri incelendiğinde sosyal beceriler, duygusal beceriler alt boyutlarında, Lisansüstü ile Lisans eğitim durumları arasında bir anlamlı farklılık olduğu ($p<0.05$), iletişim, liderlik, takım çalışması, zaman yönetimi ve amaç belirleme ve alt boyutlarında istatistiksel olarak herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tartışma ve Sonuç

Günümüz toplumunda bilgi sürekli değişmekte, bilgi kazanımı ve bilgi üretmenin önemli olduğu toplumda hayat boyunca öğrenme sorumluluğunu alabilen yaşam boyu öğrenme becerilerine sahip kişilere ihtiyaç duyulduğu bilinmektedir. Literatürde hayat boyu öğrenme için bilgi ve beceriler kazanmış insanların yetiştirilmesinde öğretmenlerin önemi vurgulanmaktadır. Bu araştırma Türkiye'nin Akdeniz bölgesinde görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam beceri düzeylerini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Çalışmaya katılan beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam becerileri toplam ve alt boyutlara ait skorlarının yüksek olduğu görülmüştür. Literatürde, Zorlu ve diğerleri (2019) fen bilgisi öğretmen adaylarının yaşam becerileri üzerine yaptığı çalışmalarında, yaşam becerilerinin orta düzeyde olduğu bildirmişlerdir. Ursavaş ve Karal (2019) çalışmada öğretmenlerin yaşam becerilerini bilmediklerini, yaşam beceri konusunda eksik olduklarını tespit etmişlerdir. Çodur (2019) değişik programlardaki öğretmen adaylarının yaşam beceri seviyelerini orta düzeyde olduğunu tespit etmiştir. İlgili çalışmada elde edilen bu durumun beden eğitimi öğretmenlerin mesleklerinin gereği olarak sosyal ortamlarda bulunmaları bu yüzden iletişim becerilerini liderlik yönlerini ve duygusal becerileri çok iyi kullandıkları ayrıca takım çalışması ile amaç belirleme becerilerini hem kendileri hemde öğrencilerine aktarabildiklerinden olabileceği düşünülmektedir. Araştırmada katılımcıların cinsiyet gruplarına göre, yaşam becerileri toplam ve alt boyutlarında anlamlı farklılığın olmadığı tespit edilmiştir. Kardağ (2019) spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaşam becerileri konulu araştırmasında cinsiyet değişkeninin yaşam becerilerine etkisinin anlamlı bir farklılık göstermediği rapor etmiştir. Yapılan bu araştırmalar çalışmamızı destekler niteliktedir. Veriler incelendiğinde kadın katılımcıların erkek katılımcılara oranla yaşam becerilerinde daha iyi olduğu görülmektedir. Bunun sebebinin kadınların daha sosyal olmaları, sosyal ortamları ve iletişim becerilerini iyi kullanmaları duygusal yönlerini işin içine katarak odaklanabildiği amaçlarını ve hedefleri doğru koyabildiği, takım ruhunu iyi benimsemelerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada yaş grupları değişkenine göre, yaşam becerileri incelendiğinde, zaman yönetimi alt boyutu 35 yaş ve altı olan öğretmenlerle, 36-45 yaş aralığında bulunan öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Çodur (2019) diğer programlardaki öğretmen adaylarının yaş değişkenine göre yaşam becerilerinin değişikliğe uğramadığı ancak yaş ilerledikçe yaşam becerilerinde ilerlediğini belirtmiştir. Buna karşılık olarak Kardağ (2019) spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin yaşam becerilerini yaş değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturmadığını rapor etmiştir. Bu bilgiler doğrultusunda 35 yaş altı genç öğretmenlerin zaman yönetimi iyi kullandığı dinamik ve idealist oldukları için yaşam becerilerine etkisinin arttığı düşünülmektedir.

Çalışmada katılımcıların medeni durum değişkenine göre yaşam becerileri incelendiğinde bir anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Araştırmacı tarafından yapılan literatür taramasında konu ile ilgili bir bulguya rastlanılmamıştır. İlgili çalışmada bekârların evlilere göre daha çok zamanların olduğu sosyal ortamlarda bulunduğu, takım çalışması becerilerinde grup içinde performanslarını daha iyi kullandıkları, hedeflere ulaşmada daha aktif oldukları, iletişim becerilerini beden dilini ve açık konuşmayı daha iyi uygulayabildiklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin görev yeri değişkenine göre yaşam becerileri toplam ve alt boyutlarında anlamlı farklılık tespit edilememiştir. Literatür incelendiğinde konuyla ilgili herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Sunulan bu çalışmada İllerde görev yapan öğretmenlerinin ilçe ve

köyde görev yapan öğretmenlere oranla yüksek becerilere sahip olmasının sebebinin İL' in bireylere yaşam becerileri açısından fiziksel ve sosyolojik olarak daha iyi imkânlar sunmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Çalışmada katılımcıların hizmet yılı değişkenine göre yaşam becerileri incelendiğinde liderlik, sosyal beceri 14 yıl ve altı, 15-24 yıl ve 25 yıl ve üzeri hizmet yılına sahip; öğretmenleri içinde 25 yıl üzeri yaşı olan öğretmenlerin liderlik becerisi olduğu, tecrübeye dayalı sosyal becerilerinin daha iyi olduğu düşünülmektedir. Amaç belirleme alt boyutunda ise mesleğe yeni başlamış olan genç öğretmenler ile 25 yaş üzeri öğretmenlerin amaç belirleme becerileri daha iyi olduğu tespit edilmiştir. Zaman yönetimi alt boyutunda ise 14 yıl ve altı ile 15-24 hizmet yılı olanlar arasında genç öğretmenlerin aktif dinamik bir kişiliğe sahip oldukları için zamanı iyi kullandıkları ve daha iyi yönetebildiği düşünülmektedir.

Katılımcıların eğitim durumuna göre yaşam becerileri incelendiğinde, sosyal beceriler, duygusal beceriler alt boyutlarında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yilmiz (2020) eğitim durumu farklı olan sporcu-öğrencilerin yaşam becerilerine etkisinin araştırıldığı çalışmasında sporun yaşam becerileri üzerinde olumlu etkisi olduğunu rapor etmiştir. Bu araştırmanın çalışmamızla sosyal beceriler, duygusal beceriler alt boyutlarında benzerlik gösterdiği düşünülmektedir. Çalışmamızda lisansüstü eğitilmiş olan öğretmenlerin daha sosyal olduğu sosyal ortamlarda etkileşim içine girip iletişim kurabildikleri, duygusal yönlerini yönetebildiği, takım çalışması yaparak aktivitelerde daha etkin rol aldığından kaynaklandığı düşünülmektedir.

Sonuç olarak, çalışmaya katılan gönüllülerin yaşam becerilerinin yüksek olduğu görülmüştür. Yaş, eğitim durumu, hizmet yılı ve medeni durum değişkenlerinde anlamlı farklılık tespit edilirken cinsiyet ve görev yeri değişkenlerine göre farklılık tespit edilmemiştir. Bu durumun, çalışmaya katılan öğretmenlerin benzer lisans eğitim süreçlerinden geçmiş aynı branş öğretmenleri olmasından, oluşan farklılıkların ise öğretmenlerin mesleki tecrübelerindeki artışa bağlı olarak yaşam becerilerinde bilinçlenmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Öneriler

- Daha büyük ölçekte beden eğitimi öğretmenleri üzerine çalışmalar yapılabilir.
- Beden eğitimi öğretmenlerinin çalıştıkları coğrafi bölgelere göre karşılaştırmalar yapılabilir.
- Lisans eğitimlerini Resim Müzik Beden Eğitimi gibi bölümlere özel yetenek sınavlarıyla alınan öğretmenlerin yaşam beceri düzeyleri incelenebilir.
- Farklı branşlarda olan öğretmenlerin yaşam beceri düzeylerinin inceleyen çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar

- Akgül, A. (1997). *Tıbbi Araştırmalarda İstatiksel Analiz Teknikleri*. Ankara: Yükseköğretim Kurulu Matbaası.
- Anagün, Ş. S., Kılıç, Z., Atalay, N., ve Yaşar, S. (2015). Sınıf öğretmeni adayları Fen Bilimleri Öğretim Programını uygulamaya hazır mı? *Electronic Turkish Studies*, 10.(11)
- Buğan, M. G. (1999). *Yetişkin zihin engelli kadınların günlük yaşam becerilerini gerçekleştirme durumlarının belirlenmesi*. Yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Cashmore, E. (2008). *Sport and exercise psychology: The key concepts*, London, UK: Routledge.
- Cronin, L.D., ve Allen, J. (2015). Developmental experiences and well-being in sport: The importance of the coaching climate. *The Sport Psychologist*, 29, 62-71.
- Cronin, L.D., ve Allen, J. (2017). Development and initial validation of the Life Skills Scale for Sport. *Psychology of Sport and Exercise*, (28), 105-119.
- Çelenk, Ç. (2021). Motivation Affects Sports and Life Skills in Physical Disabled People. *Propósitos y Representaciones*, 9(SPE3), 1161.
- Çodur, H. (2019). *Farklı Programlardaki Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygı Düzeyleri İle Yaşam Becerileri Arasındaki İlişkinin Fiziksel Aktiviteye Katılım Ve Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi (Atatürk Üniversitesi Örneği)* Yüksek Lisans Tezi, Kış sporları ve Spor bilimleri Enstitüsü, Erzurum
- Danish, S.J., Forneris, T., Hodge, K., ve Heke, I. (2004). Enhancing youth development through sport. *World Leisure journal*, 46(3), 38-49.
- Düz, S., ve Açak, M. (2018). Sporun yaşam becerilerine etkisi ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(9), 74-86.
- Fidan, N., ve Erden, M. (1994). *Eğitime giriş [Introduction to education]*. Printing. Ankara: Meteksan Printing House/5. Baskı. Ankara: Meteksan Matbaacılık.
- George, D., ve Mallery, P. (2010). *SPSS for Windows step by step. A simple study guide and reference* (10. Baskı). Gen, Boston, Ma: Pearson Education, Inc.
- Gould, D., ve Carson, S. (2010). The relationship between perceived coaching behaviours and developmental benefits of high school sports participation. *Hellenic Journal of Psychology*, 7, 298-314.
- Hellison, D., Martinek, T., ve Walsh, D. (2008). *Sport and responsible leadership among youth*. N. L. Holt (Ed.) Positive youth development through sport (pp. 49-60). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Hodge, K., ve Danish, S. (1999). Promoting life skills for adolescent males through sport. A.M. Horne, and M.S. Kiselica (Eds.), *Handbook of counseling boys and adolescent males: A practitioner's guide* (pp. 55-71). Newbury Park, CA: Sage
- Jones, M.L., Dunn, J.G., Holt, N.L., Sullivan, P.J., ve Bloom, G.A. (2011). Exploring the '5Cs' of positive youth development in sport. *Journal of Sport Behavior*, 34(3), 250-267.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi* (Otuz Üçüncü Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karakuş, M., ve Köse, A. (2018). Ülkemizdeki Yerli Turistlerin Nevşehir-Kozaklı Bölgesindeki Termal Kaplıca Tercihlerindeki Faktörler ile Rekreatif Etkinliklerin Yeterlilik Durumlarının İncelenmesi, *Spor Bilimleri Alanında Yenilikçi Yaklaşımlar*, Gece kitaplığı, 269-285
- Kardağ, A. (2019). *Spor Bilimleri Fakültesi Öğrencilerinde Yaşam Becerileri Ve Sosyal Bütünleşme İlişkisinin İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi. Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Manisa.
- Khalil, W. M. (2018). Life skills and their relationship to the adolescent childrens values. *Science Exchange Journal*, 39(2), 337-353.
- Larson, R.W. (2000). Toward a psychology of positive youth development. *American Psychologist*, 55(1), 170-183.
- Marsh, H.W. (1992). Extracurricular activities: Beneficial extension of the traditional curriculum or subversion of academic goals? *Journal of Educational Psychology*, 84(4), 553-62.
- Ursavas, N. ve Karal, E. (2019). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Yaşam Becerileri Hakkındaki Düşünceleri ve Fen Kazanımlarıyla İlişkilendirme Durumları. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(30), 246-269. doi: 10.29329/mjer.2019.218.15

- Yilmiz, A. (2020). Sporun farklı eğitim kademelerindeki sporcu-öğrencilerin yaşam becerilerine etkisi: karma araştırma yaklaşımı (The effect of sport on life skills of athlete students in different education levels: mixed research approach). *Kastamonu Education Journal*, 28(3), 1233-1243.
- Zorlu, Y., Zorlu F, ve Dinç, S.(2019). Investigation Of Relationships Between The Preservice Science Teachers' Life Skills And Metacognitive Awareness, Necatibey Eğitim Fakültesi, *Elektronik Fen Ve Matematik Eğitimi Dergisi (Efmed)* 13(1);302-327.